

Oedipus 1-109
L'angoscia di Edipo

Personaggi in scena

OEDIPVS

IOCASTA

- OEDIPVS Iam nocte Titan dubius expulsa redit
 et nube maestum squalida exoritur iubar,
 lumenque flamma triste luctifica gerens
 prospiciet avida peste solatas domos,
 5 stragemque quam nox fecit ostendet dies.
 Quisquamne regno gaudet? O fallax bonum,
 quantum malorum fronte quam blanda tegis!
 Ut alta ventos semper excipiunt iuga
 rupemque saxis vasta dirimentem freta
 10 quamvis quieti verberat fluctus maris,
 imperia sic excelsa Fortunae obiacent.
 Quam bene parentis scepra Polybi fugeram!
 Curis solutus exul, intrepidus vagans
 (caelum deosque testor) in regnum incidi;
 15 infanda timeo: ne mea genitor manu
 perimatur; hoc me Delphicae laurus monent,
 aliudque nobis maius indicunt scelus.
 Est maius aliquod patre mactato nefas?
 Pro misera pietas (eloqui fatum pudet),
 20 thalamos parentis Phoebus et diros toros
 gnato minatur impia incestos face.
 Hic me paternis expulit regnis timor,
 hoc ego penates profugus excessi meos:
 parum ipse fidens mihimet in tuto tua,
 25 natura, posui iura. Cum magna horreas,
 quod posse fieri non putes metuas tamen:
 cuncta expavesco meque non credo mihi.
 Iam iam aliquid in nos fata moliri parant.
 Nam quid rear quod ista Cadmeae lues
 30 infesta genti strage tam late edita
 mihi parcit uni? Cui reservamur malo?
 Inter ruinas urbis et semper novis
 deflenda lacrimis funera ac populi struem
 incolumis asto – scilicet Phoebi reus.
 35 Sperare poteris sceleribus tantis dari
 regnum salubre? Fecimus caelum nocens.
 Non aura gelido lenis afflatu foveat
 anhela flammis corda, non Zephyri leves
 spirant, sed ignes auget aestiferi canis
 40 Titan, leonis terga Nemeaei premens.
 Deseruit amnes umor atque herbas color

- aretque Dirce, tenuis Ismenos fluit
et tinguunt inopi nuda vix unda vada.
Obscura caelo labitur Phoebi soror,
45 tristisque mundus nubilo pallet novo.
Nullum serenae noctibus sidus micat,
sed gravis et ater incubat terris vapor:
obtextit arces caelorum ac summas domos
infernae facies. Denegat fructum Ceres
50 adulta, et altis flava cum spicis tremat,
arente culmo sterilis emoritur seges.
Nec ulla pars immunis exitio vacat,
sed omnis aetas pariter et sexus ruit,
iuvenesque senibus iungit et gnatis patres
55 funesta pestis, una fax thalamos cremat,
fletuque acerbo funera et questu carent.
Quin ipsa tanti pernicax clades mali
siccavit oculos, quodque in extremis solet,
perire lacrimae. Portat hunc aeger parens
60 supremum ad ignem, mater hunc amens gerit
properatque ut alium repetat in eundem rogam.
Quin luctu in ipso luctus exoritur novus,
suaeque circa funus exequiae cadunt.
Tum propria flammis corpora alienis cremant;
65 diripitur ignis: nullus est miseris pudor.
Non ossa tumuli lecta discreti tegunt:
arsisse satis est – pars quota in cineres abit?
Dest terra tumulis, iam rogos silvae negant.
Non vota, non ars ulla correptos levat:
70 cadunt medentes, morbus auxilium trahit.
Adfusus aris supplices tendo manus
matura poscens fata, praecurram ut prior
patriam ruentem neve post omnia cadam
fiamque regni funus extremum mei.
75 O saeva nimium numina, o fatum grave!
Negatur uni nempe in hoc populo mihi
mors tam parata? Sperne letali manu
contacta regna, linque lacrimas, funera,
tabifica caeli vitia quae tecum invehis
80 infaustus hospes, profuge iamdudum ociosus –
vel ad parentes. **IOCASTA** Quid iuvat, coniunx, mala
gravare questu? Regium hoc ipsum reor:
adversa capere, quoque sit dubius magis
status et cadentis imperii moles labet,
85 hoc stare certo pressius fortem gradu:
haud est virile terga Fortunae dare.
OE. Abest pavoris crimen ac probrum procul,
virtusque nostra nescit ignavos metus:

- si tela contra stricta, si vis horrida
- 90 Mavortis in me rueret – adversus feros
audax Gigantas obvias ferrem manus.
Nec Sphinga caecis verba nequentem modis
fugi: cruentos vatis infandae tuli
rictus et albens ossibus sparsis solum;
- 95 cumque e superna rupe iam praedae imminens
aptaret alas verbera et caudae movens
saevi leonis more conciperet minas,
carmen poposci: sonuit horrendum insuper,
crepuere malae, saxaque impatiens morae
- 100 revulsit unguis viscera expectans mea;
nodosa sortis verba et implexos dolos
ac triste carmen alitis solvi ferae.
Io. Quid sera mortis vota nunc demens facis?
Licuit perire. Laudis hoc pretium tibi
- 105 sceptrum et peremptae Sphingis haec merces datur.
Oe. Ille, ille dirus callidi monstri cinis
in nos rebellat, illa nunc Thebas lues
perempta perdit. Una iam superest salus,
si quam salutis Phoebus ostendat viam.